

LAKIALOITE 51/2001 vp

Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta annettua lakia muutettavaksi siten, että luopumistukijärjestelmän voimassaoloaikaa jatkettaisiin vuosille 2003—2006. Nykyiseen lakiin verrattuna aloite sisältää parannuksen, jolla turvataan myös vuokrausmahdollisuus, jota suurin osa ohjelmaan osallistuneista on aiemmin käyttänyt, sekä viljelemättömyysmahdollisuus.

Luopumistuki on osa komission käsiteltäväksi toimitettua maaseudun kehittämissuunnitelmaa. Menossa oleva EU:n ohjelmakausi jatkuu vuoden 2006 loppuun. Maatilatalous vaatii luopujilta ja jatkajilta pitkäjänteistä suunnittelua, joten luopumistukiohjelman jatkuvuus vuoden 2002 jälkeen on turvattava hyvissä ajoin. Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on luopumistukea hyväksi käyttäen erityisesti sukupolvenvaihdosten edistäminen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Säännöksiä sovellettaisiin, jos luopuminen tapahtuu 1 päivänä tammikuuta 2003 tai sen jälkeen, kuitenkin ennen vuotta 2007. Vuoden 2006 jälkeenkin tulisi vastaavanlaista ohjelmaa jatkaa.

Luopumistuki perustuu Euroopan yhteisöjen neuvoston asetukseen (EY) N:o 1257/1999. EU:n varhaiseläkejärjestelmällä pyritään turvaamaan maanviljelyn lopettavien vanhempien henkilöiden toimeentulo sekä edesauttamaan heidän korvaamistaan nuoremmilla viljelijöillä, jotka pystyvät paremmin kehittämään jäljelle jääneiden tilojen elinkelpoisuutta.

Vuoteen 2000 asti luopumistukea koskevan lainsäädännön mukaan maataloudesta luopuminen saattoi tapahtua luovuttamalla tai vuokraamalla pellot nuoremmalle viljelijälle sukupol-

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Maatalousyrittäjillä on vuodesta 1974 lähtien ollut mahdollisuus luopua maatalouden harjoittamisesta ennen vanhuuseläkeikää maatalouden luopumistuen turvin. EU:n liittymissopimuksen yhteydessä sovittiin vuonna 1995 alkaneesta uudesta järjestelmästä, jota jatkettiin tietyiltä osin heikennettynä vuoden 2000 alusta vuoden 2002 loppuun.

Vuoteen 2000 asti luopumistukea koskevan lainsäädännön mukaan maataloudesta luopuminen saattoi tapahtua luovuttamalla tai vuokraamalla pellot nuoremmalle viljelijälle sukupol-

venvaihdoksella tai lisäalueluovutuksena. Jos sopivaa viljelyn jatkajaa ei löytynyt, pellot voitiin jättää viljelemättä. Luopumistukioikeus on ollut 55—64-vuotiaalla maatalousyrittäjällä, joka päätoimisesti on harjoittanut maataloutta 10 viimeistä vuotta ennen luopumista.

Luopumistukiohjelman piiriin on vuosina 1995—1999 tullut yhteensä 5 569 tilaa, eli noin 1 200—1 600 tilaa vuodessa. Vuonna 2000 järjestelmän muutoksen jälkeen uusia luopumistukitiloja tuli vain 449. Lisämaaluovutukset ja sukupolvenvaihdokset on useimmiten toteutettu pitkäaikaisella vuokrasopimuksella, mikä vuoden 2000 alusta ei kuitenkaan enää ole mahdollista. Viljelemättömyysvaihtoehto olisi tärkeä ainakin alueellisesti viljelijöiden tasa-arvoisuuden vuoksi. Luovutuksia muihin kuin maataloudellisiin tarkoituksiin ei ole tapahtunut.

Luopumistuki on henkilökohtainen etuus, eli se myönnetään kummallekin puolisolle erikseen, jos tuen saamisen edellytykset täyttyvät. Luopumistuella on jäänyt vuosina 1995—1999 yhteensä 5 129 viljelijää. Tuen maksu jatkuu luopumisajankohdasta vanhuuseläkeikään eli 65 vuoteen saakka.

Luopumistukiohjelmasta valtiolle aiheutuva luopumistukimeno vuonna 1998 oli 178,4 miljoonaa markkaa ja eläkelaitoksen hoitokulmeno 7,5 miljoonaa markkaa. Luopumistukimenoista EU rahoitti kaudella 1995—1999 noin 38 %; yhteisön tukeen oikeuttava varhaiseläkkeen vuotuinen enimmäismäärä on vahvistettu EMOTR:n kehittämisasetuksen liitteessä (15 000 euroa luopujalta, 3 500 euroa työntekijältä). Vuosina 2000—2001 menot on päätetty rahoittaa kansallisesti. Näin valtiolle aiheutuva meno on aiempaan verrattuna kasvanut; toisaalta sopimuksen tehneiden viljelijöiden määrä on jäänyt alle tavoiteltavan tason.

1.2 Kansainvälinen kehitys

EU:n säännökset

Varhaiseläketuki kuuluu EU:n maaseudun kehittämissuunnitelmaan vuosille 2000—2006. Varhaiseläkejärjestelmä on osa maaseudun kehittämistoimenpiteistä, joita yhteisö tukee. EU:n ke-

hittämisasetuksen mukaan varhaiseläketuen avulla pyritään turvaamaan tulojen saanti ikääntyneille viljelijöille, jotka päättävät luopua maatalouden harjoittamisesta, sekä edistämään heidän korvaamistaan toisilla viljelijöillä, jotka pystyvät parantamaan jatkavien maatilojen taloudellista elinkelpoisuutta.

Maatalouden varhaiseläkejärjestelmän piiriin voivat tulla 55 vuotta täyttäneet viljelijät, jotka ovat harjoittaneet maataloutta 10 edeltävää vuotta ja jotka lopettavat kaupallisen maatalouden harjoittamisen kokonaan. Varsinaisten viljelijöiden lisäksi varhaiseläkejärjestelmiin voidaan sisällyttää myös maataloustyöntekijät.

Maatilaa jatkava muu kuin maatalousyrittäjä voi olla kuka tahansa muu henkilö tai yksikkö, joka ottaa luovutetun maan käyttöönsä muihin kuin maatalouden tarkoituksiin. Tällaisia tarkoituksia voivat olla esimerkiksi metsätalous tai luonnonsuojelun alueiden perustaminen ympäristön ja maaseudun laadun suojelemiseen tai parantamiseen soveltuvalla tavalla.

Varhaiseläketuen kesto-aika on enintään 15 vuotta, eikä sitä voida jatkaa sen jälkeen, kun luopuja on saavuttanut tavanomaisen eläkeiän. Kokonaismäärä luopujaa kohden on 150 000 euroa ja työntekijää kohden 35 000 euroa. EU:n kehittämisasetuksessa sisällöllisesti merkittävin muutos on, ettei luopujalta eikä jatkajalta enää vaadita maatalouden harjoittamista päätoimisesti.

EU:n osuus luopumistukimenoista voidaan maksaa Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tukiosaston varoista. Rahoitusosuus voi yleensä vaihdella 25—50 %:n välillä, mutta ns. tavoite 1 -alueilla (kehityksessä jälkeä jääneet alueet) se voi olla korkeampi eli pääsääntöisesti vähintään 50 % tukikelpoista julkisista menoista ja enintään 75 % tukikelpoista kokonaiskustannuksista.

Maatalouden varhaiseläkejärjestelmät muissa EU:n jäsenmaissa

EU:n maatalouden varhaiseläkejärjestelmä on otettu käyttöön useimmissa unionin jäsenmaissa (aiempi järjestelmä Suomen lisäksi Belgiassa, Espanjassa, Irlannissa, Italiassa, Kreikassa, Por-

tugalissa, Ranskassa ja Tanskassa). Edellytyksenä on ollut mm. päätoimisen maatalouden harjoittamista koskeva vaatimus, joka Agenda 2000-uudistuksessa helpottui.

1.3 Nykytilan arviointi

Luopumistukiohjelmalla on ollut merkittävä vaikutus maatilatalouden rakenteen kehitykseen. Vuodesta 2000 alkaen merkittäväksi ongelmaksi on kuitenkin muodostunut se, että vuokrausvaihtoehto ei ole enää käytettävissä. Aikaisemmin pääasiallinen luovutusmuoto oli peltojen vuokraaminen lisämaiksi lähiviljelijöille. Tämä tuki rakennekehitystä ilman raskaita pääoma-investointeja. Vuonna 2000 lisämaa-alueuovutukset ovat loppuneet lähes kokonaan.

Sukupolvenvaihdostilanteissa keskimääräinen peltoala tilaa kohden on kasvanut 27—29 hehtaarista 33—35 hehtaariin (ennen vuotta 2000 tätäkin enemmän) sen johdosta, että jatka-ja on laajentanut tilaa. Lisämaaluovutuksissa vastaanottavan tilan keskimääräinen peltoala nousi ennen vuotta 2000 41,4 hehtaarista jopa 55,6 hehtaariin. Luopumistukijärjestelmän piiriin tulleilla tiloilla tilanpito on siirtynyt selvästi nuoremmalle ikäluokalle. Sukupolvenvaihdoksen myötä jatkajien keski-ikä oli noin 29 vuotta.

Vuosina 1995—1999 varsinaisten sukupolvenvaihdosten määrä vuoden 1999 järjestelmän muutoksesta johtunutta piikkiä lukuun ottamatta on jäänyt vähäiseksi: luopumistukijärjestelmän piirissä tapahtui sukupolvenvaihdos vajaalla 400 tilalla vuodessa, kun määrä 1980-luvulla sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmässä oli keskimäärin 1 500—2 000 tilaa vuodessa.

Maatalouden rakennekehitystä edesauttaisi viljelijöiden ikärakenteen nuorentuminen. Nuorilla, ammattitaitoisilla viljelijöillä on parhaat edellytykset kehittää maatalousyrittäjätoimintaansa. Maatalouden rakennekehityksen edistäminen edellyttää, että nuoria maatalousammattiin ryhtyviä sekä toimintaansa kehittäviä maatalousyrittäjiä tuetaan heidän toiminnassaan.

Yhtä olennaista rakennekehityksen kannalta kuitenkin on, että luopuvan sukupolven kohtuullinen toimentulo turvataan. Muussa tapauksessa

maataloudesta luopuminen useassa tapauksessa lykkääntyy ikääntyvän viljelijän vanhuuseläkeikään asti. Epävarmuus luopumistukijärjestelmän jatkosta merkittävää hidastumista.

Keskeinen syy arvioitua alhaisempaan sukupolvenvaihdosten määrään liittyy maatalouden harjoittamista koskeviin tiukkoihin vaatimuksiin. Tiukat ehdot kokonaistulojen jakautumisesta tulolähteittäin ja Suomen olosuhteisiin huonosti soveltuva liitännäistoimintojen määrittely ovat toisaalta karsineet luopumistukeen oikeutettuja hakijoita, toisaalta vähentäneet halukkaiden jatkajien määrää. Toinen merkittävä syy liittyy maatalouden yleiseen epävarmaan tilanteeseen ja heikentyneeseen kannattavuuteen, mikä on vaikuttanut nuorten henkilöiden halukkuuteen ryhtyä jatkajaksi.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1 Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Maatalouden rakenteen parantaminen on keskeinen tavoite maaseudun elinvoimaisuuden turvaamiseksi. Siksi vanhempia viljelijöitä tulee kannustaa siirtämään tilanpito nuoremmalle, ammattitaitoiselle viljelijälle, jolla on paremmat edellytykset tilan elinkelpoisuuden parantamiseen. Tällaisten nuorten, ammattitaitoisten henkilöiden saaminen maatalousammattiin on maatalouden kehittämisen perusedellytyksiä.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi ehdotetaan, että maatalousyrittäjien luopumistukijärjestelmää jatkettaisiin vuosiksi 2003—2006, jonka jälkeen tulisi jatkaa edelleen vastaavaa ohjelmaa. Luopumistuella turvattaisiin maataloudesta ennen vanhuuseläkeikää luopuvien ikääntyneiden maatalousyrittäjien toimentulo. Samanaikaisesti järjestelmällä tuettaisiin nuoria viljelijöitä, koska tilanpitoon ryhtyminen aikaisuisi vanhemman sukupolven luopumista edistämällä. Luopumistuki vaikuttaa myös alentavasti hintatasoon, jolla luopuja voi myydä tai vuokrata peltonsa jatkajalle. Se parantaisi siten jatka-

vien tilojen edellytyksiä harjoittaa kannattavaa maataloutta.

2.2 Keskeiset ehdotukset

Oikeus luopumistukeen jatkuisi vuosina 2003—2006 maatalouden harjoittamisesta pysyvästi luopuvalla 55—64-vuotiaalla maatalousyrittäjällä pääosin samaan tapaan kuin vuosina 2000—2002.

Luopuminen maataloustarkoituksiin voisi tapahtua luovuttamisen lisäksi myös vuokraamalla peltomaata ja tuotantorakennukset alle 40-vuotiaalle henkilölle, joka ryhtyy viljelijäksi, tai luovuttamalla tai vuokraamalla pellot lisämaaksi alle 55-vuotiaalle viljelijälle sekä viljelemättömyyssopimuksella, jos sopivaa jatkajaa ei olosuhteiden vuoksi löydy.

Toiminnan tehostamiseksi ja kannattavuuden parantamiseksi maatalouden harjoittaminen yhteisömuodossa on myös joissakin tapauksissa perusteltua.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Luopumistukimenot maksettaisiin valtion varoista. EU osallistuisi järjestelmän kustannuksiin, ja Euroopan unionin maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tukiosaston varoihin tulisi jatkossa varata se osuus, joka luopumistukiohjelman EU:n kustannusosuudeksi oli tarkoitettu.

Luopumistukea maksettaisiin vuosina 2003—2006 tapahtuvien luopumisten perusteella. Järjestelmän piiriin oletetaan tulevan 1 500 tilaa vuosittain. Runsaat puolet kustannuksista oli alun perin tarkoitettu EU:n rahoitettavaksi ja tähän tulee jatkossa pyrkiä. Esimerkiksi tilikaudella 16.10.1997—15.10.1998 yhteisön rahoitus Suomelle oli 10,7 miljoonaa euroa, mikä vastasi 38 % ohjelman kustannuksista. Kustannuksia arvioitaessa voidaan ottaa vähentävänä tekijänä huomioon se, että ilman luopumistukijärjestelmää osa luopujista siirtyisi esimerkiksi yksilölliselle varhaiseläkkeelle tai työkyvyttömyyseläkkeelle.

Yksittäisen maatalousyrittäjän kannalta luopumistuki antaisi samantasoisien toimeentulon kuin hän saisi eläkkeenä, jos tulisi työkyvyttömäksi luopumishetkellä. Tuen maksu jatkuu pääsääntöisesti vanhuuseläkeikänsä saakka. Luopumistuki on henkilökohtainen etuus ja se maksetaan erikseen kullekin tilasta luopujalle.

3.2 Ympäristövaikutukset sekä vaikutukset sosiaaliseen ja alueelliseen tasa-arvoon

Yhteisön säädökset maaseudun kehittämisestä kiinnittävät erityistä huomiota ympäristönäkökohtiin. Luopumistukijärjestelyllä on merkittävä ympäristöllinen vaikutus asutun, elinvoimaisen maaseudun ylläpitäjänä. Sen avulla tilanpito siirtyy nuoremmille, ammattitaitoisille jatkajille, jotka kehittävät tilaansa.

Mahdollisuus varhaiseläkkeeseen tulee myös sosiaalisen tasa-arvoisuuden kannalta jatkossakin säilyttää viljelijöillä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

9 §. Pykälän 1 momentissa säädetään sukupolvenvaihdytyypisistä luopumisesta, joka tapahtuu luovuttamalla tai vuokraamalla koko tilan peltoala ja tuotantorakennukset nuoremmalle, ammattitaitoiselle tilanpidon jatkajalle.

Luovutuksensaajalle asetettavasta ammattitaitoa koskevasta vaatimuksesta säädettäisiin

edelleenkin tarkemmin asetuksella. Tarkoituksena on säätää, että koulutuksen hankkimiselle annettaisiin kolmen vuoden siirtymäaika yhdenmukaisesti nuorten viljelijöiden aloittamisavustusta koskevien yhteisön säädösten kanssa.

Luovutuksensaajan tulisi sitoutua viljelemään tilaa ja asumaan tilalla tai sellaisella etäisyydellä siitä, että tila tulee asianmukaisesti hoi-

detuksi. Luovutuksensaajan päätoimisuuden vaatimuksesta joustetaan monimuotoisen maatalouden harjoittamisen mahdollistamiseksi.

Jotta järjestelmän tarkoitus maatalouden kannattavuuden parantumisesta toteutuisi, vaadittaisiin lisäksi, että luovutuksensaaja sitoutuu tarvittaessa parantamaan tilan taloudellista elinkelpoisuutta. Elinkelpoisuuden parantaminen voitaisiin osoittaa useilla tavoilla mm. tilakoon laajentamisella, karjamäärän lisäämisellä, tuotantosuunnan vaihdoksella, kannattavaksi arvioitavan liitännäistoiminnan aloittamisella taikka ammatillista koulutustasoa parantamalla. Tilan peltoalan lisääminen ei välttämättä paranna toiminnan kannattavuutta. Olennaista jatkossa olisi, että suunnitelma on realistinen ja ottaa huomioon juuri tilan jatkajan ammattitaidosta, tilakoosta ja tilan muista edellytyksistä lähtevät kehittämismahdollisuudet.

10 §. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tarpeelliset viittaussäännösten muutokset.

10 a §. Pykälässä säädetään ehdoista, joilla maatalouden harjoittaja voi olosuhteiden niin vaatiessa sitoutua luopumaan maataloustuotannosta ja jättää pellot viljelemättä. Pykälän 2 momentissa määritellään, että peltoa ei voi käyttää maataloustuotantoon, mutta peltoa tulee hoitaa ympäristönsuojelua koskevia vaatimuksia noudattaen tai pellon voi metsittää. Pykälän 3 momentissa todetaan, että luopumissitoumuksen

aikana tuen saaja ei saa luovuttaa tai vuokrata peltoa muulle kuin 9 tai 10 §:ssä määritellyille, ehdot täyttävälle luovutuksensaajalle.

Muilta osin lakialoitteessa yhdytään vuosina 2000—2002 voimassa olevaa lakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 131/1999 vp) esitettyihin perusteluihin.

2 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2003 alusta. Lakia maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta sovellettaisiin tapauksiin, joissa luopuminen tapahtuu 1 päivänä tammikuuta 2003 tai myöhemmin, viimeistään kuitenkin vuonna 2006. Ennen tämän lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntönnäpönnön edellyttämiin toimenpiteisiin.

3 Säättämisyjärjestys

Esitys ei sisällä ehdotuksia, joilla puututtaisiin jo myönnettyjen etuuksien osalta luopumistuen saajan tai luovutuksensaajan asemaan. Siten lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 1 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti sekä 10 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1326/1999, sekä

lisätään lakiin uusi 10 a § seuraavasti:

1 §

Tässä laissa säädetään maatalouden varhaiseläkkeestä, joka luopumisen tapahtuessa vuosina 2003—2006 perustuu kansalliseen järjestel-

mään, joka periaatteiltaan vastaa Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen annetussa neuvos-

ton asetuksessa (EY) N:o 1257/1999 tarkoitettua maatalouden varhaiseläkejärjestelmää.

9 §

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua sukupolvenvaihdosluovutuksella siten, että luopuja luovuttaa tai vuokraa maatilaa peltomaan ja tuotantorakennukset maatalouden harjoittamista varten tilanpitoa jatkavalle luovutuksensaajalle,

1) jolla on riittävä ammatillinen pätevyys maatalouden harjoittamiseen;

2) joka ei ole täyttänyt 40 vuotta;

3) jonka pysyväisluonteiset tulot muusta kuin maatilataloudesta ja tilalta käsin harjoitetusta maaseutuelinkeinosta luopumishetkellä arvioituina eivät ylitä asetuksessa säädettyä enimmäismäärää;

4) joka osoittaa, että luopumisen kohteena oleva maatila tai hänelle muodostuva maatila on taloudellisesti elinkelpoinen;

5) jolle muodostuvan maatilaa voidaan katsoa täyttävän ympäristöä, hygieniaa ja eläinten hyvinvointia koskevat vähimmäisvaatimukset; ja

6) joka sitoutuu viljelemään maatilaa ja asumaan tilalla tai sellaisella etäisyydellä siitä, että tila tulee asianmukaisesti hoidetuksi huomioon ottaen muun muassa eläinsuojelulain (247/1996) säännökset, niin kauan kuin luopujalle maksetaan luopumistukea, vähintään kuitenkin viiden vuoden ajan.

Luovutus maatalousyrittäjälle

10 §

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua siten, että luopuja luovuttaa tai vuokraa maatilaa peltomaan osina tai kokonaan lisämaaksi maatalouden harjoittamista varten yhdelle tai useammalle luovutuksensaajalle,

1) joka luopumisen tapahtuessa harjoittaa maataloutta maatilalla, johon luopujan pelto tulee lisämaaksi;

2) joka on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen maatilatalouden harjoittajana;

3) joka ei ole täyttänyt 55 vuotta;

4) jonka maatilaa peltomaalla luovutuksen tai vuokrauksen johdosta kasvaa vähintään kahdella hehtaarilla; ja

5) joka sitoutuu viljelemään tilaa niin kauan kuin luopujalle maksetaan luopumistukea, vähintään kuitenkin viiden vuoden ajan.

10 a §

Jos sopivaa 9 tai 10 §:ssä tarkoitettua luovutuksensaajaa ei löydy, luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua siten, että luopuja antaa sitoumuksen (sitoumus maataloustuotannosta luopumisesta ja pellon luopumisrajoituksesta), jonka mukaan:

1) hän ei käytä maatilaa peltomaata maataloustuotantoon, mutta hoitaa peltomaata ympäristönsuojelua koskevia vaatimuksia noudattaen tai metsittää pellon; ja

2) hän ei sinä aikana, jona joku luopumistuen saajista on alle 65-vuotias, luovuta eikä vuokraa maatilaa peltomaalle muulle kuin 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin ehtoihin täyttävälle luovutuksensaajalle, joka antaa mainituissa säännöksissä tarkoitettua sitoumuksen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tätä lakia sovelletaan, jos luopuminen tapahtuu 1 päivänä tammikuuta 2003 tai sen jälkeen, kuitenkin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006. Luopumisiin, jotka ovat tapahtuneet 1 päivänä tammikuuta 1995 tai sen jälkeen, kuitenkin

viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2001, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 2001

Jukka Vihriälä /kesk
Hannes Manninen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Juha Rehula /kesk
Katri Komi /kesk
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Liisa Hyssälä /kesk
Tero Mölsä /kesk
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Matti Väistö /kesk
Pauli Saapunki /kesk
Mirja Ryyänen /kesk

Juha Korkea-aho /kesk
Ossi Korteniemi /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Eero Lämsä /kesk
Kari Myllyniemi /kesk
Hannu Takkula /kesk
Mika Lintilä /kesk
Lauri Oinonen /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Markku Laukkanen /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Maria Kaisa Aula /kesk